

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Prawa Podstawowe](#) > [Czechia](#)

Sądy krajowe i inne organy pozasądowe

Autor treści:

Czechy

Czechy

Sądy krajowe

Sądem właściwym do rozpoznawania spraw w pierwszej instancji w sprawach dotyczących dyskryminacji jest sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania oskarżonego (tj. osoby, która dopuściła się dyskryminacji). Każda osoba – po wyczerpaniu wszystkich zwyczajnych środków zaskarżenia – może wnieść do [Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną](#).

Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud)

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Tel. (+420) 542162111

Faks: (+420) 542161309, (+420) 542161169

E-mail: podani@usoud.cz

Trybunał Konstytucyjny jest organem sądowym stojącym na straży konstytucyjności. Jego status i kompetencje są uregulowane w Konstytucji Republiki Czeskiej. Trybunał Konstytucyjny pozostaje poza systemem sądów powszechnych. Jego głównym zadaniem jest ochrona konstytucyjności i podstawowych praw i wolności zapisanych w konstytucji, Karcie podstawowych praw i wolności oraz innych ustawach konstytucyjnych Republiki Czeskiej oraz zapewnienie, by władza państwowa była wykonywana w sposób zgodny z konstytucją.

Zgodnie z art. 87 konstytucji Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje między innymi skargi konstytucyjne wniesione przez osoby prawne lub fizyczne dotyczące prawomocnych wyroków, ostatecznych decyzji i innych ostatecznych rozstrzygnięć wydanych przez organy publiczne, które naruszają konstytucyjne prawa podstawowe i wolności tych osób. Wyroki Trybunału Konstytucyjnego są prawomocne i nie podlegają zaskarżeniu.

Na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego zamieszczono przewodnik dotyczący wnoszenia skargi konstytucyjnej, który zawiera podstawowe informacje na temat tej procedury (zob. <https://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Krajowe instytucje praw człowieka

Podstawowym krajowym organem ochrony praw człowieka zajmującym się przypadkami naruszeń praw podstawowych jest Publiczny obrońca Praw (Veřejný ochránce práv) (zob. poniżej).

Na szczeblu rządowym organem właściwym w kwestiach związanych z prawami człowieka jest Minister Praw Człowieka, Równych Szans i Ustawodawstwa (Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu); kwestią tą zajmują się również następujące podmioty: Rządowa Rada ds. Praw Człowieka (Rada vlády pro lidská práva), Rządowa Rada ds. Równouprawnienia Płci (Rada vlády pro rovnost žen a mužů), Rządowa Rada ds. Mniejszości Narodowych (Rada vlády pro národnostní menšiny) oraz Rządowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych (Vládní výbor pro zdravotně postižené), które stanowią organy doradcze rządu.

Publiczny obrońca praw

Veřejný ochránce práv

Údolní 39
Brno, 602 00

Tel.: +420 542 542 111
Faks: +420 542 542 112

E-mail: podatelna@ochrance.cz

Publiczny obrońca praw, czyli czeski rzecznik praw obywatelskich, jest niezawisłym, niezależnym i bezstronnym organem państwowym, który nie należy do organów administracji publicznej. Nie jest zatem organem publicznym. Chroni on obywateli przed działaniami organów administracji publicznej i innych podmiotów wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej, jeżeli działania takich organów lub podmiotów są:

- bezprawne,
- zgodne z prawem, ale z innych względów obciążone wadami lub nieprawidłowe, a zatem niezgodne z zasadami demokratycznego państwa prawa i zasadami dobrej administracji
- oraz w przypadku bezczynności takich organów lub podmiotów.

Publiczny obrońca praw jest uprawniony do rozpatrywania wniosków dotyczących działań:

- ministrów i innych organów administracji, którym przysługuje właściwość na terytorium całej Republiki Czeskiej, oraz podległych im organów administracji;
- samorządów lokalnych i regionalnych (tj. gmin i krajów), jednak wyłącznie wówczas, gdy wykonują one zadania z zakresu administracji rządowej, a nie własne kompetencje (kompetencje samorządowe);
- czeskiego Banku Narodowego, w przypadkach gdy działa on jako organ administracji publicznej;
- Rady Radiofonii i Telewizji;
- policji Republiki Czeskiej, z wyjątkiem postępowań przygotowawczych w sprawach karnych;
- wojsk Republiki Czeskiej i Gwardii Zamkowej (Hradní stráž);
- Służby Więziennej Republiki Czeskiej;
- placówek, w których przebywają osoby zatrzymane lub odbywające karę pozbawienia wolności, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub placówek, do których sąd kieruje na przymusowe leczenie;
- zakładów ubezpieczenia zdrowotnego;
- organów sądowych i prokuratur wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej (w szczególności w odniesieniu do przewlekłości postępowania, bezczynności sądów i niewłaściwego zachowania sędziów), a nie w odniesieniu do faktycznego orzeczenia sądu lub postanowienia prokuratora.

Od 2006 r. Publiczny obrońca praw nadzoruje również ochronę praw osób pozbawionych wolności.

Publiczny obrońca praw nie jest uprawniony do ingerowania w stosunki i spory prywatnoprawne (w tym spory między pracownikami a pracodawcami, nawet jeśli pracodawca jest organem administracji publicznej). Jedyny wyjątek stanowią wnioski dotyczące zachowań dyskryminujących – w tych przypadkach może podjąć interwencję również na gruncie prawa prywatnego.

Publiczny obrońca praw może przeprowadzać własne czynności wyjaśniające, ale nie może dokonywać czynności zamiast organów administracji publicznej oraz nie może uchylać ani zmieniać wydawanych przez nie decyzji. Jeżeli stwierdzi jakąś nieprawidłowość, może zwrócić się do organów lub instytucji o zastosowanie środka ochrony prawnej.

Jeżeli organ administracji publicznej lub placówka nie wywiąże się z obowiązku współpracy z Publicznym obrońcą praw lub jeżeli po stwierdzeniu nieprawidłowości nie podejmie odpowiednich działań naprawczych, obrońca może poinformować o sprawie opinię publiczną.

Ujawnienie publiczne jest przewidzianą w przepisach sankcją, z której Publiczny obrońca praw może skorzystać. W takim przypadku może również podać do wiadomości publicznej imiona i nazwiska konkretnych osób działających w imieniu naruszającego przepisy organu.

Wniosek do Publicznego obrońcy Praw musi złożyć osoba ubiegająca się o ochronę swoich praw lub jej pełnomocnik. W przypadku złożenia wniosku w imieniu innej osoby należy przedstawić pisemne pełnomocnictwo lub inny dokument stwierdzający zakres upoważnienia.

Wniosek musi zawierać:

- imię i nazwisko, adres i numer telefonu wnioskodawcy; w przypadku osoby prawnej – jej nazwę i siedzibę oraz imię i nazwisko osoby upoważnionej do działania w jej imieniu;
- opis istotnych okoliczności sprawy, w tym informację o tym, czy sprawa została zgłoszona również innemu organowi oraz z jakim skutkiem;
- oznaczenie organu lub organów, przeciwko którym skierowany jest wniosek;
- dowód potwierdzający, że wnioskodawca bezskutecznie wnosil o zastosowanie środka ochrony prawnej do organu, którego dotyczy wniosek;
- jeżeli wydano w tej sprawie jakiegokolwiek orzeczenie lub jakąkolwiek decyzję, wnioskodawca jest zobowiązany do przedłożenia ich odpisu
- oraz odpisy dokumentów odnoszących się do sprawy, które zawierają istotne informacje.

Czas trwania czynności wyjaśniających i rozpatrywania wniosków może być różny i zawsze zależy od okoliczności oraz stopnia złożoności danej sprawy. W przepisach nie określono żadnych terminów obowiązujących Publicznego obrońcę Praw. Obrońca dokłada starań, by w miarę możliwości rozstrzygnąć wszystkie skargi leżące w zakresie jego właściwości w jak najkrótszym terminie.

Nie można zaskarżyć sposobu, w jaki Publiczny obrońca Praw rozpatrzył skargę, ani jego rozstrzygnięcia.

Skargę można wnieść:

- na piśmie – najlepiej na wydrukowanym [formularzu skargi](#) wysłanym drogą pocztową na adres: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Można również wysłać pismo.
- pocztą elektroniczną – (nawet bez podpisu elektronicznego) na adres podatelna@ochrance.cz wraz z opisem istoty sprawy lub – jeszcze lepiej – wypełniając [formularz skargi](#) i wysyłając go pocztą elektroniczną.
- do skrzynki podawczej – identyfikator Biura Publicznego obrońcy Praw to „jz5adky”. Wiadomość taka może zawierać wypełniony formularz skargi lub pismo zawierające istotne informacje o sprawie;
- korzystając z interaktywnego [formularza online](#) umieszczonego w serwisie elektronicznego składania pism, który gwarantuje, że skarga będzie zawierała wszystkie niezbędne elementy;
- osobiście na piśmie do biura podawczego Biura Publicznego obrońcy Praw (Údolní 39, Brno) we dni powszednie w godzinach 8.00–16.00. Sposób ten umożliwia dostarczenie skargi wraz z załącznikami nie tylko na piśmie (w formie papierowej), ale również na nośniku danych;
- osobiście, składając ustną skargę do protokołu – w dni powszednie w godzinach 8.00–16.00. Istnieje możliwość stawienia się w biurze podawczym w budynku Biura Publicznego obrońcy Praw, gdzie skarga zostanie omówiona i spisana przez prawnika pracującego w tym biurze.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Publiczny obrońca Praw a skargi składane przez dzieci

W Republice Czeskiej nie istnieje urząd rzecznika praw dziecka. Obecnie to Publiczny obrońca Praw rozpatruje składane przez dzieci wnioski dotyczące ochrony ich praw i interesów.

[Veřejný ochránce práv](#)

Údolní 39
Brno, 602 00

Tel.: +420 542 542 888
Faks: +420 542 542 112

E-mail: deti@ochrance.cz

Dzieci mogą się zwrócić do Publicznego obrońcy Praw na różne sposoby: wysyłając list pocztą tradycyjną lub

dostarczając go osobiście na adres Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno; wypełniając [interaktywny formularz](#) zgodnie z instrukcjami i wysyłając go pocztą elektroniczną na adres deti@ochrance.cz lub udając się osobiście do Biura Publicznego obrońcy Praw, w którym można omówić problem z prawnikiem tam pracującym.

We wniosku należy wyraźnie podać w szczególności:

- kogo lub czego dotyczy wniosek dziecka (w tym przynajmniej nazwę organu lub innej instytucji lub nazwisko osoby, z którym dziecko miało kontakt);
- imię i nazwisko, datę urodzenia i miejsce zamieszkania dziecka;
- opis problemu;
- dane kontaktowe, tj. numer telefonu, adres e-mail i adres pocztowy.

Publiczny obrońca Praw może pomóc dziecku np. w przypadku:

- zaniedbania obowiązków przez pracownika opieki społecznej;
- przewlekłości postępowania sądowego;
- niewłaściwego zachowania sędziego;
- nękania dziecka w szkole;
- nieprzyjęcia dziecka do szkoły;
- niezwykle surowej dyscypliny, nękania itd. w domu dziecka;
- nieotrzymania przez rodziców dziecka świadczeń społecznych;
- niepoprawnego obliczenia emerytury dziadków dziecka przez organy administracji oraz
- jeżeli nadzorca budynku nie jest w stanie usunąć usterek (konstrukcyjnych lub technicznych) budynku lub jeżeli sąsiad buduje obiekt bez pozwolenia;
- jeżeli organy nie podejmują działań w celu zlikwidowania składowiska w niedozwolonym miejscu, a także
- w przypadku oddalenia złożonej reklamacji dotyczącej produktu.

Publiczny obrońca Praw nie może natomiast na przykład:

- zmienić orzeczenia wydanego przez sąd;
- ingerować w postępowanie przygotowawcze prowadzone przez policję Republiki Czeskiej (pewne uprawnienia w tym zakresie przysługują prokuratorowi nadzorującemu czynności policji);
- ingerować w spory pomiędzy obywatelami (np. w spory pomiędzy sąsiadami dotyczące gruntów, spory pomiędzy rodzicami lub innymi członkami rodziny itd.) – kwestie te musi rozstrzygnąć sąd.

Instytucje zapewniające pomoc ofiarom dyskryminacji

Publiczny obrońca Praw (Veřejný ochránce práv)

Údolní 39
Brno, 602 00

Tel.: +420 542 542 111
Faks: +420 542 542 112

E-mail: podatelna@ochrance.cz

Zgodnie z ustawą (Zákon o veřejném ochránci práv) Publiczny obrońca Praw zapewnia ofiarom dyskryminacji pomoc metodyczną:

- ocenia, czy dane działanie ma charakter dyskryminacyjny na podstawie przepisów ustawy antydyskryminacyjnej (antidiskriminační zákon);
- doradza ofiarom dyskryminacji, jakie dalsze działania należy podjąć, do kogo się zwrócić i jak złożyć wniosek o wszczęcie postępowania dotyczącego dyskryminacji.

Zwracając się do Publicznego obrońcy Praw z wnioskiem o zbadanie sprawy dotyczącej dyskryminacji, wnioskodawca musi określić w możliwie najdokładniejszy sposób domniemane zachowanie dyskryminacyjne oraz dołączyć do wniosku wszelkie dowody, które mogą potwierdzić, że dopuszczono się dyskryminacji.

Urząd ds. Ochrony Danych Osobowych

Úřad pro ochranu osobních údajů

Pplk. Sochora 27
170 00 Praha 7

Tel.: +420 234 665 111

Faks: +420 234 665 444

E-mail: posta@uouu.cz

Urząd ds. Ochrony Danych Osobowych jest niezależnym organem, który:

- nadzoruje przestrzeganie obowiązków ustawowych dotyczących przetwarzania danych osobowych;
- prowadzi rejestr podmiotów upoważnionych do przetwarzania danych osobowych;
- przyjmuje skargi obywateli dotyczące naruszenia przepisów;
- zapewnia konsultacje dotyczące ochrony danych osobowych.

Zakres działalności urzędu określono w zmienionej ustawie nr 101/2000 o ochronie danych osobowych i zmianie innych ustaw oraz w niektórych innych ustawach.

Celem ustawy o ochronie danych osobowych jest zapewnienie zagwarantowanego w czeskiej karcie podstawowych praw i wolności prawa do ochrony osób fizycznych przed nieuprawnionym naruszeniem sfery życia prywatnego i osobistego oraz nieuprawnionym gromadzeniem, publikowaniem lub innego rodzaju niewłaściwym wykorzystywaniem danych osobowych.

Każdej osobie, która odkryje lub ma uzasadnione podejrzenie, że jej dane osobowe są przetwarzane z naruszeniem prawa do ochrony życia prywatnego i osobistego oraz z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych (na przykład jeżeli przetwarzane dane osobowe są nieprawidłowe lub wykraczają poza cel, do którego o nie wnioskowano) przysługuje prawo do złożenia skargi do Urzędu ds. Ochrony Danych Osobowych.

Skarga dotycząca podejrzenia naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych powinna zawierać:

- dane identyfikacyjne podmiotu podejrzanego o naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;
- opis działania obejmującego przetwarzanie danych osobowych, które stanowi naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych;
- wskazanie danych osobowych (lub przynajmniej ich kategorii) przetworzonych z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;
- dokumenty lub inne materiały (lub ich odpisy), które dokumentują stosunki pomiędzy zgłaszającym (skarżącym) a osobą, która w niewłaściwy sposób przetworzyła jego dane osobowe;
- dokumenty lub inne materiały (lub ich odpisy), które mogą stanowić dowód potwierdzający naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;
- wskazanie wszelkich odniesień do dostępnych źródeł, które mogłyby stanowić dowód potwierdzający opisane fakty;
- dane kontaktowe zgłaszającego (skarżącego).

Skargę można również złożyć anonimowo w urzędzie lub przesłać drogą elektroniczną.

Osoba składająca skargę nie będzie stroną postępowania w ewentualnym postępowaniu administracyjnym, ale może zostać przesłuchana w charakterze świadka.

Inne wyspecjalizowane organy

Głównym organem, do którego mogą się zwrócić osoby fizyczne w przypadku naruszenia ich praw podstawowych, jest Publiczny obrońca Praw (Veřejný ochránce práv). Do innych podmiotów działających w tym obszarze należą na przykład:

Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra)

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7
143 01 Praha 12

Tel.: +420 974 827 118

Faks: +420 974 827 280

E-mail: podatelna@suz.cz

Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców to jednostka rządowa podlegająca Wiceministrowi Spraw Wewnętrznych ds. Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa. Współpracuje z instytucjami rządowymi i międzynarodowymi, instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Prowadzi również ośrodki detencyjne dla cudzoziemców, a od 2009 r. działa jako sieć centrów wspierających integrację cudzoziemców w stolicach poszczególnych regionów (krajów).

Republika Czeska korzysta z Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców w celu zapewnienia zakwaterowania i innych usług osobom ubiegającym się o azyl, uchodźcom i cudzoziemcom umieszczonym w ośrodkach detencyjnych zgodnie z ustawą nr 326/1999 o pobycie cudzoziemców w Republice Czeskiej oraz ustawą nr 325/1999 o azylu. Celem centrum jest zapewnienie tym osobom odpowiednich i godnych warunków.

Krajowa Rada Republiki Czeskiej ds. Osób z Niepełnosprawnościami (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z.s.)

Partyzánská 7
170 00 Praha 7 - Holešovice
Tel.: 266 753 421
E-mail: nrzpccr@nrzp.cz

Od dnia 11 grudnia 2014 r. Krajowa Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami jest zarejestrowana jako krajowe stowarzyszenie reprezentujące interesy osób z niepełnosprawnościami w kontaktach z instytucjami państwowymi i publicznymi. Rola rady polega na wspieraniu integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz na konsekwentnej obronie praw tych osób. Jest ona głównym organem doradczym Rządowej Rady ds. Osób z Niepełnosprawnościami (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany).

Jej cele obejmują również:

- koordynację działań organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- informowanie społeczeństwa o problemach związanych z niepełnosprawnością;
- monitorowanie spraw dotyczących dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami;
- realizację projektów służących poprawie życia osób z niepełnosprawnościami;
- planowanie działań związanych z równością szans dla osób z niepełnosprawnościami na poziomie regionalnym;
- prowadzenie krajowej sieci profesjonalnych centrów doradztwa społecznego;
- wydawanie publikacji, magazynów i materiałów informacyjnych.

Inne

W Republice Czeskiej istnieje szereg organizacji nienastawionych na zysk, które zajmują się kwestiami związanymi z prawami człowieka i pomagają ludziom w przypadku naruszenia tych praw.

Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców (Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.)

<http://www.cicpraha.org/>

Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8
E-mail: info@cicpraha.org

Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców jest stowarzyszeniem obywatelskim utworzonym w 2003 r. w celu wspierania cudzoziemców w integracji ze społeczeństwem czeskim.

Zajmuje się głównie świadczeniem ambulatoryjnych i środowiskowych usług społecznych oraz prowadzeniem programów edukacyjnych dla cudzoziemców będących rezydentami długoterminowymi lub stałymi w Republice Czeskiej. Centrum ma oddziały we wszystkich czeskich krajach, jednak jego działalność skupia się głównie na Pradze i kraju środkowoczeskim. Organizacja ta jest zarejestrowanym dostawcą usług społecznych na podstawie ustawy o usługach społecznych (zákon o sociálních službách) i jest akredytowana na podstawie ustawy o wolontariacie (zákon o dobrovolnické službě).

Główne obszary jej działalności obejmują:

- doradztwo społeczne dla imigrantów: cudzoziemców będących rezydentami stałymi i długoterminowymi oraz beneficjentami ochrony międzynarodowej/uzupełniającej;
- zapewnianie doradztwa w dziedzinie zatrudnienia oraz opracowywanie programów i działań dla imigrantów, aby pomóc im wejść na rynek pracy;
- organizację łatwo dostępnych (otwartych) kursów języka czeskiego i innych specjalistycznych kursów języka czeskiego dla cudzoziemców, w tym opracowywanie nowych, postępowych metod nauczania;
- organizację innego rodzaju działalności edukacyjnej (kształcenie nauczycieli języka czeskiego i nauczycieli języków obcych, nauczanie języków obcych, pogłębione szkolenie nauczycieli, opiekę dydaktyczną, kursy komputerowe itd.);
- program wolontariacki – opiekę mentorską w formie indywidualnej współpracy pomiędzy klientem a wolontariuszem, jak również organizację zajęć w czasie wolnym i zajęć w grupie, spotkań, dyskusji, wieczorów tematycznych itd.
- działalność informacyjną – seminaria, materiały informacyjne.

Celem wszystkich tych programów jest umożliwienie imigrantom prowadzenia niezależnego i godnego życia w Republice Czeskiej przy jednoczesnym zapewnieniu, by znali oni miejscowe przepisy i zasady współżycia społecznego i ich przestrzegali. W ramach tych programów propaguje się zrozumienie, poszanowanie i uczynność wobec każdego migranta jako osoby w społeczeństwie przyjmującym.

■ Ostatnia aktualizacja: 16/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.